

ROJS PELJHAN PRELESNIK
& PARTNERJI

Pravna sredstva z vidika slovenskega konkurenčnega prava

Tomaž Ilešič

Rojs, Peljhan, Prelesnik & partnerji

Odvetniška družba

Pravna podlaga – omejevalna ravnanja

Uredba EU 1/2003, 7. člen

1. Kadar Komisija na podlagi pritožbe ali po uradni dolžnosti ugotovi, da gre za kršitev člena 81 ali člena 82 Pogodbe, **lahko z odločbo zahteva od zadevnih podjetij ali podjetniških združenj, da tako kršitev odpravijo**. Za ta namen jim lahko naloži vse ravnalne ali strukturne ukrepe, ki so sorazmerni storjeni kršitvi in potrebni za njeno učinkovito odpravo. **Strukturne ukrepe lahko odredijo samo, kadar ni na voljo enako učinkovitega ravnalnega ukrepa ali kadar bi bil vsak enako učinkovit ravnalni ukrep za zadevno podjetje bolj obremenilen od strukturnega ukrepa**. Če ima Komisija pravni interes, lahko ugotovi kršitev po tem, ko je bila storjena.

ZPOmK-1, 38. člen

(1) Agencija lahko izda odločbo o ugotovitvi obstoja kršitve določb 6. ali 9. člena tega zakona ali 101. ali 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije in od podjetja zahteva, da s kršitvijo preneha.

(2) Z isto odločbo lahko podjetju **naloži ukrepe, ki so primerni, da se odpravi kršitev in njene posledice, zlasti odprodaja dejavnosti ali dela dejavnosti podjetja, delitev podjetja ali odsvojitve deležev v podjetjih**, prenos pravic industrijske lastnine in drugih pravic, sklenitev licenčnih in drugih pogodb, ki se lahko sklepajo pri poslovanju med podjetji, zagotavljanje dostopa do infrastrukture.

Pravna podlaga – zaveze

Uredba EU 1/2003, 9. člen

1. Kadar namerava Komisija sprejeti odločbo, ki zahteva odpravo kršitve, in zadevna podjetja ponudijo zaveze, **da bodo upoštevala skrbi, ki jih je v predhodni oceni izrazila Komisija, lahko Komisija z odločbo spremeni te zaveze v zavezujoče za podjetja.** Takšna odločba je lahko časovno omejena in zaključuje, da ni več vzrokov za ukrepanje Komisije.

2. Komisija lahko na zahtevo ali po uradni dolžnosti ponovno začne postopke:

- (a) kadar pride do materialne spremembe katerega koli od dejstev, na katerih je temeljila odločba;
- (b) kadar zadevna podjetja ravnajo v nasprotju s svojimi zavezami; ali
- (c) kadar je odločba temeljila na nepopolnih, netočnih ali zavajajočih podatkih, ki so jih priskrbele stranke.

ZPOmK-1, 39. člen

(1) Po izdaji sklepa o uvedbi postopka lahko podjetje, proti kateremu se vodi postopek, **predlaga zaveze, s katerimi se odpravi stanje, iz katerega izhaja verjetnost kršitve** določb 6. ali 9. člena tega zakona ali 101. ali 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije. Podjetje, proti kateremu se vodi postopek, lahko predlaga zaveze najpozneje do poteka roka za odgovor na povzetek relevantnih dejstev.

(2) Če predlagane zaveze ne zadoščajo za odpravo stanja, iz katerega izhaja verjetnost kršitve določb 6. ali 9. člena tega zakona ali 101. ali 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije, agencija o tem pisno obvesti podjetje, ki je zaveze predlagalo.

(3) Agencija lahko predlagane zaveze sprejme z odločbo. Pri tem jih lahko časovno omeji.

Pravna podlaga – korektivni ukrepi

Uredba 139/2004, člen 6(2) in 8(2)

Odločba Komisije lahko skladno z odstavkom 1(b) vsebuje pogoje in obveznosti, s katerimi zagotovi, da udeležena podjetja **izpolnijo obveznosti, ki jih imajo do Komisije glede tega, da naredijo koncentracijo združljivo s skupnim trgov.**

ZPOmK-1, 51. člen

(1) Priglasitelj lahko predlaga **korektivne ukrepe, s katerimi se odpravi resen sum o skladnosti** koncentracije s pravili konkurence.

(2) Agencija sprejme tiste korektivne ukrepe, za katere presodi, da lahko glede na naravo, obseg in verjetnost uspešne in pravočasne izvedbe odpravijo resen sum o skladnosti koncentracije s pravili konkurence.

(3) Če agencija sprejme korektivne ukrepe, v izreku odločbe iz tretjega odstavka 46. člena tega zakona in prve alineje prvega odstavka prejšnjega člena določi:

- korektivne ukrepe;
- obveznosti, s katerimi zagotovi njihovo izpolnjevanje in nadzor nad njimi, in
- rok za njihovo izpolnitev.

Kaj varuje konkurenčno pravo?

učinkovito konkurenco na ozemlju RS, ki je ni dovoljeno preprečevati, omejevati ali izkrivljati z omejevalnimi sporazumi (6. člen ZPOmK-1), nezdružljivimi koncentracijami (10. člen) in zlorabo prevladujočega položaja (9. člen)

Težave v praksi:

- ohlapna definicija, udeleženci na trgu se še vedno sprašujejo ali je določeno dejanje dovoljeno ali ne
- premalo odločb in prakse v obliki t.i. „mehkega prava“, ki bi ga tudi skozi pravna sredstva lahko dala Agencija

Pristojnosti Agencije

Agencija lahko naloži:

- prenehanje kršitve (oziroma ne ponavljanje)
- vedenjske ukrepe
- strukturne ukrepe
- (v ločenem postopku še globo)

Agencija pa ne more:

- omejevalnih sporazumov izreči za nične
- ne more izdati začasnih odredb v obligacijskem smislu
- prisoditi odškodnine

Odločba o ugotovitvi kršitve

največkrat prenehanje s kršitvijo (*cease and desist*)

2. Podjetja, navedena v točki 1 izreka te odločbe, morajo, kolikor tega še niso storila, s kršitvijo nemudoma prenehati.

nekajkrat vedenjski ukrep

2. Zbornica je dolžna:

- v roku 30 (trideset) dni od prejema te odločbe obvestiti vse svoje člane o dejstvu, da so določbe pravilnikov, navedenih v prvi točki izreka te odločbe, prepovedane in nične in da ne veljajo več;
- v roku 6 (šest) mesecev od prejema te odločbe ustrezno spremeniti določbe internih aktov Zbornice, ki se kakorkoli nanašajo na kršitev, opisano v prvi točki izreka te odločbe;
- v roku 8 (osem) dni po izteku roka za izpolnitev posameznega ukrepa, navedenega v prejšnjih dveh alinejah te točke izreka te odločbe, obvestiti Urad o izpolnitvi posameznega ukrepa in o tem predložiti Uradu ustrezen dokaz.

Odločba o ugotovitvi kršitve

Iztočnice za razpravo:

1. že uvodoma omenjena drugačna prioriteta strukturnih ukrepov kot pri Uredbi 1/2003 – napaka ali namerna določba?
2. zakonitost pravnih sredstev, npr. naložitve sklenitve licenčnih pogodb
- pazi, ZIL-1 v 118. členu določa, da o „*zahtevi za podelitev prisilne licence odloča pristojno sodišče.*“
3. težavnost določitve parametrov pravnih sredstev, saj je v praksi nemogoče zadeti pravo mero, npr. kaj prodati (integrirana podjetja), višina licenčnine (kompleksni izračuni)

Odločba o sprejemu zavez

3. Stranka Taxi društvo se zaveže kot sledi:

- Taxi društvo bo iz vseh svojih splošnih aktov črtalo določbe, ki bi članom društva nalagale kakršnokoli obvezno ravnanje v skladu z morebitno sprejetimi cenami in določbami, ki bi kakorkoli sankcionirale ali spravljale v slabši položaj člane društva, ki se takšnih cen ne bi držali;
- Taxi društvo bo razveljavilo vse morebitne sklepe svojih organov, ki bi članom društva nalagali obvezno ravnanje v skladu s sprejetimi cenami, ali ki bi kakorkoli sankcionirali ali spravljali v slabši položaj člane društva, ki se takšnih cen ne bi držali;

1. Pošta Slovenije d.o.o. se zavezuje, da v prihodnje pogodbe, ki jih bo Pošta Slovenije d.o.o. sklepala s svojimi strankami za dostavo nenaslovljene direktne pošte, ne bodo vsebovale zahteve po izključnem sodelovanju s Pošto Slovenije d.o.o. oziroma prepovedi konkuriranja Pošti Slovenije d.o.o.

Odločba o sprejemu zavez

Iztočnice za razpravo:

1. ali je smiseln sprejem zavez, ki so zgolj replikacije pravne norme, z namenom lažjega dokazovanja kasnejše kršitve
Npr. sprejem zaveze, da bo podjetje s prevladujočim položajem da bo podjetje s prevladujočim položajem ponudbo oblikovalo tako, da bo mogoč ločen nakup izdelka A in izdelka B.
2. problematika slovenskega dvojnega postopka, v smislu 13. recitala Uredbe 1/2003, primerjaj z 39. členom ZPOmK-1 in 51. členom ZP-1.

„(13) Kadar v poteku postopka, ki lahko pripelje do prepovedi sporazuma ali ravnanja, podjetja ponudijo Komisiji zavezo za izpolnitev njenih zahtev, mora imeti Komisija možnost izdati odločbe, zavezujoče za ta podjetja. Zavezujoče odločbe naj bi zagotovile, da ni več nobenih vzrokov za ukrepanje Komisije, brez ugotavljanja, ali je šlo ali še vedno gre za kršitev. Zavezujoče odločbe ne posegajo v pristojnosti organov, pooblaščenih za konkurenco, in sodišč v državah članicah, da izvedejo postopek in odločijo o primeru. **Zavezujoče odločbe niso ustrezne v primerih, v katerih ima Komisija namen odrediti globo.**“

Izrek odločbe o sprejemu korektivnih ukrepov

Odvetniki Seim & partnerji, o.p., d.o.o., Komenskoga ulica 66, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: Seim), in Pivovarna Laško, d.d., Trubarjeva ulica 28, 3270 Laško, ki ga zastopa predsednik uprave Dušan Zorko (v nadaljevanju: Laško), na nejavni seji dne 2. 10. 2015 naslednjo

ODLOČBO

1. Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence koncentraciji podjetij Heineken International B.V., Tweede Weteringplantsoen 21, 1017 ZD Amsterdam, Kraljevina Nizozemska, nad katerim ima kontrolo podjetje Heineken N.V., Tweede Weteringplantsoen 21, 1017 ZD Amsterdam, Kraljevina Nizozemska, in Pivovarna Laško, d.d., Trubarjeva ulica 28, 3270 Laško, ne nasprotuje in izjavlja, da je skladna s pravili konkurence, če bodo izpolnjeni korektivni ukrepi iz druge točke izreka te odločbe.
2. Oddelek A: Definicije uporabljenih izrazov v korektivnih ukrepih
 1. »udeležene družbe« so (i) PIVOVARNA LAŠKO, d.d., Trubarjeva ulica 28, 3270 Laško, (ii) PIVOVARNA UNION d.d., Pivovarniška ulica 2, 1000 Ljubljana, in (iii) Heineken ter njegove odvisne družbe, ki prodajajo pivo na trgu Republike Slovenije, vključno z družbo HEINEKEN marketing in prodaja d.o.o., Gmajna 3, 1236 Trzin, pri čemer se po dnevu začetka veljavnosti tudi družbi PIVOVARNA LAŠKO, d.d., Trubarjeva ulica 28, 3270 Laško in PIVOVARNA UNION d.d., Pivovarniška ulica 2, 1000 Ljubljana, štejeta za odvisni družbi;
 2. »hladilna omara« je hladilna omara, ki se uporablja za hranjenje piva in drugih alkoholnih in brezalkoholnih pijač v steklenicah, pločevinkah in PET;
 3. »hladilna omara udeležene družbe« je hladilna omara, ki je v lasti udeležene družbe

Izrek odločbe o sprejemu korektivnih ukrepov

Iztočnice za razpravo:

1. ali sta Komisija in Agencija pristojni, da prek korektivnih ukrepov *ex ante* povečujeta konkurenco (torej izboljšujeta stanje konkurence), ali pa bi morali ravnati zgolj reaktivno glede na učinke koncentracije?
2. ali dejansko korektivni ukrepi pomagajo, da koncentracija ne bo **bistveno** omejevala konkurence, ali pa morda služijo povečevanju konkurence?
3. so ponujeni korektivnih ukrepi res vedno potrebni, ali pa so ponujeni, ker se zdi, da je „bolje nekaj ponuditi“ in v primeru klasične presoje po 6. ali 9. členu ravnanje združenega podjetja sploh ne bi bilo sporno?
4. ali se vedno preuči možnosti, da je možno namesto pogosto nejasnih *ex ante* korektivnih ukrepov združeno podjetje nadzirati *ex post* v skladu s členom 9 ZPOmK-1 in 102 PDEU? Ali bi morale v teh primerih zaveze zgolj omogočati lažji nadzor, ali pa je pravilno in legitimno, da se s takšnimi ukrepi vnaprej podrobno določa poslovanje podjetja na trgu?

ROJS PELJHAN PRELESNIK
& PARTNERJI

Hvala za vašo pozornost

Tomaž Ilesič
ilesic@rppp.si

Odvetniška družba